

Tập thơ “Cửa mở”

Năm xưa, buổi lên đường

(Trích)

1

*(Ơi cách mạng ta yêu mình từ bé
Như trẻ thơ yêu mẹ tự trong nôi
Ta chưa hiểu những lẽ đời dâu bể
Chỉ thấy xa xa vòm sáng rạng ngời)*

*Quê ta những con đường đất thịt
Êm đềm như một vệt tình thương
Hai bờ cỏ mịn màng tha thiết
Những cành xoan phủ biếc mái vàng*

*Quê ta dòng sông trôi bình thản
Khoan thai trong bóng lãng hoàng hôn
Đàn trâu đẫm mình đen loang loáng
Chiều rỏ tình quê xuống tâm hồn*

*Quê ta những buổi đùa như phá
Ta khát như tàu lá chuối khô
Trong lòng mẹ chạy về, hối hả
Uống nước xong, uống cả nụ chè*

Quê ta những cây rơm vàng rục

*Chơi hú tim ta sục tìm nhau
Bát canh cua dậy mùi thơm phức
Mẹ cho ta húp chực hóp đầu*

*Quê ta một nhịp cầu nhún nhẩy
Những đêm nao hây hấy gió nồm
Ta ngòì đếm sao trời thức dậy
Dưới chân cầu nhẹ quấy trăng lam*

*Quê ta những hàng tre mơn mớn
Mặt đầm sen gòn gợn hơi thu
Con đê xanh như làn sóng lượn
Đàn vịt bơi nước rộn trên hồ
Quê ta đồng tháng mười trầu hạt
Nhu biển êm bát ngát đêm rằm
Em gái ta ngọt ngào giọng hát
Hương hoa cau ngào ngào mùa trăng...*

*Quê ta những chiều buồn tím nhạt
Ta hiểu rồi, chua chát làm sao
Trời rộng thế mà đời chét ngạt
Ôi tự do - tiếng hát phương nào?*

*Đói quê hương giữa nhà của mẹ
Con đi đây. Lạy mẹ, đừng buồn
Tha cho con những chiều quạnh quẽ
Mắt âm thầm đăm lệ hoàng hôn*

*Con đi mang bóng hình của mẹ
Bao năm dài vò xé tâm can
Những nhục nhằn hằn trên cơ thể
Đất trời ta đau khổ cơ hàn*

*Mang theo những ước mơ héo hắt
Những tâm hồn què quặt còn thơ
Những hạnh phúc chưa về đã mất
Đường xa đi chen chặt oán thù*

*Mang theo cả quê hương yêu dấu
Đau trong từng giọt máu căm hờn*

*Cầm như tự ngày xưa chẳng đau
Lạy mẹ, đừng đau đớn chờ con...*

*Ta đứng lên ta làm cách mạng
Bỗng thấy trời ta trong sáng vô cùng
Lao thẳng cuộc đời đi như viên đạn
Nhằm chân trời đã rạng dằng đông...*

Xem ảnh

*Một người bạn cũ đã hy sinh trong
đoàn quân Nam tiến năm đầu cách mạng*

*Em trẻ quá, ơi người em bé nhỏ
Chú chim non hăm hở bước vào đời
Tuổi mười lăm toàn mơ đồn giặc đỏ
Ra chiến hào như một chuyến đi chơi*

*Anh lớn quá, ơi người anh tưởng nhớ
Mười tám năm xưa máu đỏ giữ đời
Đường tình yêu đêm nay trắng sáng tỏ
Hồn anh thơm trong mỗi búp đào tươi*

Đêm trăng

*Yêu biết mấy những đêm dài thức trắng
Làm kỳ xong. Việc nặng sẵn sức bền
Bình minh đuổi lá vàng trên đường vắng
Như vì ta mà trời ửng hồng lên.*

*Đời đẹp quá. Sáng hôm nay chủ nhật
Cây đậu hè quen đến mát màu xanh
Bông bùng nở chùm hoa tươi mát nhất
Hay niềm vui đất nước tặng cho mình?*

1964

Chợ hoa ngày tết

*Đất được mùa hoa, ta: mùa đời
Mỗi lòng thơm toả một hương vui
Như người thơm hạt yêu quả chín
Đi suốt đường hoa, chỉ ngắm người*

1963

Biển và trời

*Biển im lìm như một sa mạc nước
Chợt rung lên trong trẻo tiếng ai cười
Cát nâng niu gót chân em bé bước
Được hơi người, sóng biển vẫn reo vui*

*Trời trống rỗng như một lòng úp lớn
Vẳng êm đềm câu hát mẹ ru con
Gió làm nền cho âm thanh uốn lượn
Chứa lời ca, vũ trụ bỗng mang hồn*

1961

Nhật ký ở nhà an dưỡng

I

*Ngang dãy Ba-vì một nét thơ
Xa xa gờn gợn mấy đường tơ
Tươi vừa tươi mát hàng rau cải
Trời đã hồng lên tự bao giờ*

II

*Ôi dằng dặc như ngày không công tác
Ai hình dung ra hình phạt nào hơn
Không đánh mà đau, không vò mà nát
Dao thời gian đẽo gọt tâm hồn*

*Nguồn cô đơn, nước xuôi về biển rộng
Đời ta về đằm ấm giữa lòng dân
Ai ngăn được tuổi hai mươi hoài vọng
Khi ta về, đông cũng ấm mùa xuân*

Anh bắt đầu từ em

Như trời xanh bắt đầu từ ánh sáng

*Cứ mỗi ngày anh lại muốn gặp em
Như mỗi ngày, đêm lui nắng ngời lên*

*Chiều bâng khuâng khi hoa tím lại nở
Anh muốn bóp trái tim mình đến vỡ*

*Anh muốn tìm điều dễ ghét trong em
Tìm được rồi, anh càng thấy yêu thêm*

*Mỗi con đường, mỗi bậc thềm, khóm lá
Mang tình yêu, thành Tình yêu tất
Mỗi việc anh làm là một đoá sương mai
Mang hình em như mang ánh mặt trời*

*Khi chưa gặp em anh mới sống một nửa
Chưa biết sự cay đắng ngọt ngào và
sự lạnh lùng bốc lửa*

*Ta chẳng thể nào không trở thành nhau
Đêm mọc sao lên trời mở chiều sâu*

*Đến bây giờ từ đâu không nhớ nữa
Buổi sáng mai nao lại chẳng ban đầu*

Tâm sự đảng viên

*Cứ đêm đêm, ta lại xét kết nạp ta vào Đảng
Thời gian nâng đòi hỏi mãi cao thêm
Đến trọn đời, từng giờ là cộng sản
Những nỗi đau ta cũng sáng búa liềm*

1963

Thành phố của ta như người đồng đội

*Thêm một lần mùa thu thương nhớ
Những vòm hoa tím lại nở thắm hồng
Sự lặng im cũng thành lời nhắc nhở
Lòng sông Hồng ta lại mở mênh mông*

*Mỗi hoàng hôn vẫn vì sao mát rượi
Ta vẫn đang chờ đang đợi gì đây
Từ dải đất tình yêu gió thổi
Một mùi hương thâm trầm mà say*

*Bom đạn giặc làm nhà ta tróc mái
Những giấc mơ còn theo khói tan thành
Nhà cha mẹ, ta sẽ về lợp lại
Mùa thu này, ta ngủ với Trường sơn
Ta từng quên ngắm sắc hồng bình minh
Ngẩng lên ngõ ngàng vừa quen vừa lạ
Ta từng quên tiếng chim hót đầu cành
Chiêm chiêm như hồn tơ hoa lá*

*Oi Hà Nội những đường đi lịch sử
Một khung trời tuổi nhỏ vọng hàng hiên
Mỗi phố nghèo đều có lòng ta ở
Ta vẫn yêu mình như thuở đầu tiên.*

Ta vẫn theo mình từng bước lớn lên

*Niềm vui lớn và nỗi đau cũng lớn
Mỗi mùa xuân, én mở thêm vòng lượn
Có một người con gái bỗng thành em*

*Oi Hà Nội những vườn hoa mới nở
Vào chiến tranh bờ ngõ lúa hoa đào
Lên gác thượng nhìn quân thù cho rõ
Đêm thu này đạn đỏ giữa trời sao*

*Hà Nội ơi mình của ta đẹp nhất
Như tâm hồn như khuôn mặt người thương
Đêm Cửa Nam đèn nê-ông mậu dịch
Rung rinh hành quân rầm rập trên đường*

*Ta lại đi giữa mùi hương Hà Nội
Tất cả khác rồi mà vẫn như xưa
Thành phố của ta như người đồng đội
Rất yêu thương mà không nói bao giờ*

... 9-1997

Những khung cửa mở

*Anh dâng em
 bài thơ anh mà em là
 tác giả
Đóa hoa anh mà em là
 sắc hương
Thanh gươm anh mà em là
 chất thép*

Anh dâng em

*Cái phân anh trong kỷ niệm về những
con đường*

quá đẹp

Em sẽ đi trên đường ngày xưa

Mùi hoa sữa mùa thu

vẫn ngát

Tình yêu như một hạt

cườm trên trời

Dải Ngân-hà thôi

không lạnh nữa

Những khung cửa

mở

Ngày mai

Nỗi đau trái đất

Một vì sao tỏ hay mờ cũng làm ta thao thức

Mặc kệ được sao một nỗi đau người

Hãy đợi bao giờ ta mang cục chì trong

lòng ngực

Cũng chưa biết chừng! Tâm hồn ta còn rạo rục

chưa nguôi

Có đêm ta mơ tưởng đến những vùng cách đây

mấy nghìn năm ánh sáng

Những thế giới thiên hà không ngừng nở giãn

tách xa nhau

Nơi vật chất đến tận cùng pha loãng
Một chút hơi ta sưởi ấm lớp tinh cầu Tâm tư ta vùng vẫy giữa không gian
và thời gian không đầu không cuối

Ta phá tung định kiến sai lầm chiều dọc
với chiều ngang

Bay, bay lên, ôi vô cùng sáng khoái
Vươn hết mình trong vũ trụ hồng hoang

Ta sẽ chết ngạt giữa một thiên đường riêng
bó chặt trong cái khung biên giới

Cảnh thần tiên mà chật hẹp thì không đáng
gọi là thần tiên

Hồn ta khát những khoảng không mênh mông
sâu vời vợi

Cho một lần mặc sức nổi đau người trùm lên
cõi vô biên

Ta bay đến những phản-thế-giới,
nơi mọi quá trình đều lộn ngược

Thời gian đảo dòng, sau là quá khứ
mà trước lại tương lai

Những nỗi đau vẫn rất đau, không sao
chuyển thành niềm vui được

Hay chính ngay từ bên trong nỗi đau trái đất
đã vui rồi?

Ta bay đến những miền hạt cơ bản thưa như
vết chân lạc đà giữa sa mạc vắng

Không gian đen, không có tiếng người để nói
lên chất vũ trụ của màu đen

Ta thả vào trong đêm nỗi đau như
một con thuyền im lặng

Bỗng chói lòe hào quang, nỗi đau cháy thành
một mặt trời hình đoá hoa sen

Ta để lại chút đau, làm thành mộtttj thái dương hệ mới

Rồi quên đi. Năm nghìn triệu năm sau
Đoàn thám hiểm thấy mặt trời nên rủ nhau
ghé lại

*Chỉ thấy những đợt sóng vui dâng trên
những đại dương màu...*

*

*Trái đất của ta, hạt bụi li ti mà ta yêu quý thế
Ôi cuộc đời người, vui đến cả khi đau
Chỉ miễn là chẳng bao giờ: Mặc kệ
Ta sống say mê mỗi bình minh như thế
sớm mai đâu*

1965

Nơi tự do độc lập sáng như gương

*Bạn từng bảo Hà Nội là địa ngục
Nơi quỷ sa tăng Mỹ giết con người *
Chẳng lẽ cãi bạn rằng hạnh phúc
Nằm giữa đất này như trẻ trong nôi*

*Mà hình như chính là hạnh phúc
Thở giữa đất này bằng ngực hai mươi...*

*Ôi xanh mát trời thu ta đẹp lắm
Mà con ta ngồi lặng dưới hầm sâu
Ta ghi nợ cả mỗi chùm tia nắng
Giặc vào đây ta nhằm thẳng giữa đầu*

Bom bi nổ nát phố hè Hà Nội

Mẹ già ta đau khuy gói trên đường
Trận trả thù trên đầu bay ta gội
Lửa Đắc Tô bão nổi giữa màn sương

Khi bom giặc điên cuồng lao trút xuống
Pháo ta gầm đạn vút hướng bom rơi *
Quân giết người sợ run lên hốt hoảng
Thêm một con ma bón ruộng ta rồi

Hôm qua cha ta bắn thù gậy cánh
Dọc Trường Sơn vang trận đánh thần kỳ
Em gái ta quấy chiến công trữu gánh
Giữa một trời sao lấp lánh em đi...

Bàn tay cha ta dạn dày đau khổ
Bàn tay em ta xòe nở búp sen
Nỗi đau xé và niềm vui cởi mở
Chung sức vào đưa đường lửa ta lên

Giặc chạy rồi, ta mang làn đi chợ
Mua bó rau về cho vợ nấu canh
Bữa cơm chiều ánh trăng vào bên cửa
Cây quỳnh trước sân vừa nở thêm nhành

Bữa cơm thường ta ăn mừng chiến thắng
Đậm đà sao dưa cải thấm tình em
Mà giữa chừng bỗng nghe như cay đắng
Bom bi còn đang nổ vắng trong đêm

Ta đi trong sự êm đềm phố nhỏ
Lắng nghe từng hơi thở của miền quê
Những trang đời thuở ấu thơ quen mở
Bỗng dạt dào dâng nhịp vỗ say mê

Cảm ơn người đã lo về Hà Nội
Tuyển lửa đây nghĩ tới những chân trời
Bô-li-vi của lòng ta mong đợi **
Có nghe chăng lời ta gọi người ơi...

*Không, Hà Nội không phải là địa ngục
Cũng không là nơi đất ngọc thiên đường
Sự sống cuộn những vui buồn trần tục
Cháy căm thù và rạo rức yêu thương*

*Sự sống cuộn những vui buồn trần tục
Nơi hằng đêm Bác thức với quê hương...*

Đêm 19 tháng 11 năm 1967

*(Hà Nội một ngày bắn rơi
máy bay giặc Mỹ)*

* Một số người bạn ở phương Tây, tốt với chúng ta nhưng ở xa, đã viết: “Địa ngục Hà Nội dưới bom Mỹ”. Các bạn ấy, người nào có dịp sang tận nơi, thì sau một thời gian không lâu, đã thấy rằng không thể nghĩ Hà Nội là địa ngục và Hà Nội không hề dưới bom Mỹ!

** Bô-li-vi ở Mỹ la-tinh là nơi Chê Ghê-va-ra đã từng đến hoạt động để thúc đẩy chiến tranh du kích. Lúc viết bài này đang có tin đồn dập về các cuộc chiến đấu dũng cảm của du kích Bô-li-vi.

Yêu tình yêu

*Không được soi vào đôi mắt em
Anh ngắm trời sao cho vợ nhớ
Ô kìa, trời sao mà cũng ghen
Bắc đẩu nghẹn ngào như tức thở*

*Góc liễu đôi ta ngồi đêm trước
Hôm nay lại vẫn đón một đôi
Anh đi suốt hai bờ mây nước
Mỗi góc tình yêu đều ám hơi người*

*Đêm em thơm anh ngọc lan ngào ngạt
Hôm nay còn man mác mùi hương
Tình đôi ta thành một làn gió mát
Đưa ngọc lan đi, thơm mọi nẻo đường*

*Chẳng được nhìn em dù trong giấc mộng
Càng thêm yêu những cặp yêu nhau
Đời bật đèn xanh cho sự sống
Ta hồi sinh trong mỗi cái hôn đầu*

Ta đến soi vào anh em

*Anh lại về đây chiều Bắc Kinh
Hàng dương chao động nắng màu xanh
Những bước đường xưa giàu ân nghĩa
Còn giữ băng khuâng một chút mình*

*Một ngày vắng bật tin báo động
Trời im lặng quá, ngỡ ngàn sao
Ta lại quen rồi đời kháng chiến
Vốn ở trong ta tự thưở nào*

*Ngọn gió nồm nam từ Tổ quốc
Rất yêu thương nâng bước ta đi
Đêm xa quê trong mơ ta vượt
Bạn mời ta bữa cơm quá ngon
Mà ghen lưng chừng ăn chẳng hết
Tâm tư thêm áy náy bồn chồn
Khi mặc những áo quần quá đẹp*

*Ta nâng một trái đào chín mộng
Quê hương ơi, đất bồng cãm hờn
Nơi hồn ta đêm ngày tưởng tượng
Đào ngọt thơm càng đắng lòng hơn*

*Ta đến soi ta vào anh em
Mà thấy tâm ta càng lớn lên
Đi trên đất bạn bình yên lắm
Nghe giữa lòng ta tiếng bom rền*

*Anh lại về đây đêm Bắc Kinh
Trời sao như biển rắc lân tinh
Lâng lâng cánh mộng vờn trăm đảo
Sóng nước Hạ Long vỗ quanh mình*

1966

Đem cả tình yêu làm vũ khí

*Anh đã đến bên bờ Hắc-hải
Ngày trong ve nắng trái biển êm
Những lòng thông thì thào trên bãi
Trời rất ta mà anh thiếu em*

*Hôm qua giặc ném bom Bãi-cháy
Cành phi lao giập gãy bên đường
Màu hoa tím bầm như máu chảy
Đêm hạ huyền rách cả màn sương*

*Động trái tim ta - trời Hà Nội
Ôi những cánh đào đất Nhật Tân
Lửa thiêu đốt lửa bùng dữ dội
Phố Mạc-tư-khoa rung dưới chân*

*Thảm rùng đây giỡn đùa bóng sóc
Vòi nước tuôn chuỗi ngọc trong ngòi
Xa lạ quá. Đòi ta đánh giặc
Chẳng đang lòng mỗi lúc ngòi chơi*

*Xin lỗi những rừng bạch dương Nga
Hôm nay chẳng muốn nhìn cái đẹp
Người còn đây, lòng đã về nhà
Đứng tiếp đạn bên nòng súng thép*

Mắt em gái hiền như mắt thỏ
Nâng niu từng ngọn cỏ, mầm cây
Nay giặc Mỹ đến nhà ta đó
Em giết thù chẳng sợ run tay

Em ạ quê ta mùa đánh Mỹ
Dòng sông vẫn gọi những lời thơ
Đem cả tình yêu làm vũ khí
Xanh biếc lòng thông vẫn đợi chờ...

1966

Tiếng hát niềm vui

*Ta sống như một người say hạnh phúc
Nên tâm hồn luôn rạo rức yêu thương
Như người mẹ nhựa đời căng nhưc ngực
Con thừa no, cho bú chực quanh làng*

1. TIẾNG GỌI

*Nỗi đau ta reo như một rừng thông
Như nắng pha mưa gọi sắc cầu vồng
Thơm hương nhành quế.*

*Nỗi đau thấm vào ta rất sâu
Lặng đến miền mà vui nở trong đau
Nhưng chỉ vừa đến thế*

2. SÓNG

*Rất mát tươi một tiếng trẻ cười
Ta có niềm vui mỗi buổi sớm mai
Bao giờ cũng sẵn một ngày mai nữa
Cho ta, hay là cho một người*

3. TÌNH YÊU

*Ta biết từng niềm vui mùa gặt
Những thoáng nhìn trách móc hờn yêu
Màn trắng nhú lên, chùm sao vụt tắt
Gió thảo nguyên xa dịu dặt những chiều*

*Ta từng biết niềm vui chớp giạt
Một dáng hình quen hút chặt lòng theo*

*Ta từng biết niềm vui tự lập
Rạng đông lửa Biên Hoà.*

4. LỬA

*Ta từng biết niềm vui cây súng trẻ
Trống Ngọc Lũ, tên đồng Cổ Loa
Nam Trần Thị Lý và Bắc Trần Thị Lý
Những bài thơ Trần Đăng Khoa.*

*Giọt máu hồng anh em đồng chí
Màu da cam tên lửa Mạc-tư-khoa
Tiếng súng da đen giữa lòng phố Mỹ
Giọng cười ngọt mía đồng Cu Ba*

*Chân trời tím Bạch Long Vĩ
Nghe tiếng thời gian rất trẻ gọi xung quanh.*

5. NGÀY MAI

*Chiều nay ta vui Hà Nội bắn tan năm con ma
giặc Mỹ
Niềm vui thiên thần diệt quỷ dữ trời xanh*

*Ta hằng vui ngày Chủ tịch Liên bang Hoa kỳ
sẽ là đồng chí
Có thể vào một mùa hoa phượng vĩ đỏ
trên cành.*

*Niềm vui ta như em nhỏ đón bình minh trên
bãi bể Như mật ong uống rồi hương còn ngọt trên môi
Như mật ong uống rồi hương còn ngọt trên môi*

*Ta vui Lộc Ninh vừa diệt năm trăm tên khi đột
Càng vui niềm vui khi trút lốt trở lại người
Cao vút những niềm vui thiêu đốt
Ta có niềm vui chiếu soi.
Sâu hơn niềm vui đượm nỗi đau như rượu
7. TA*

Niềm vui đánh Mỹ này cuối cùng cũng

như là cánh cửa

*Ta mở để đi vào nhà ta
Nơi ấy ta có quyền quên đi chẳng nhớ
Những oán thù từng nặng trĩu mỗi nhành hoa*

*Nơi ấy niềm vui thành hơi thở
Trong mình ta ta thấy nở toàn ta*

*Nơi ấy niềm vui luôn là cánh cửa
Mở thấy quanh ta toàn ta nữa, chan hoà*

Một mùa Thu không biết sớm hay chiều

*Ngọt ngào như hoàng hôn Hồ Tây
Trời này ai dám bảo vừa đánh giặc trưa nay*

*Bình thản như phố Mai Hắc Đế
Giữa phố bom sập nhà, đầu phố xếp hàng mua cá bẻ*

Mênh mông như khi tiếng trẻ vắng rồi
Sân trường im tưởng lá cũng ngừng rơi

Ồn ào như bến phà đôi sông Nhị
Trai gái khu nào đêm nay đi thế nhỉ?

Thân quen như hàng phượng vĩ đường

Thanh Niên
Ta chặt rồi, để dựng pháo ta lên

Hồ hẹn như nhà thuyền Bảy-mẫu
Khoang thuyền rộng, gió lửa trắng đến đậu

Êm đêm như đường Khúc Hạo mùa thu
Giữa thủ đô, nghe vắng tiếng chim gù

Hiên ngang như lá cờ trên đỉnh tháp
Cầu Long Biên rung lên theo nhịp hát

Hào hoa như một căn gác Hàng Đào
Sáng thoa phấn nắng trời, chiều cài tóc ngôi sao

Hà Nội chẳng? Phải đâu nào Hà Nội
Hãy cùng quê ta chẵn gối chung nhau
Chân trời xanh và gối đất mỡ màu
Hờn giận chờ mong ngọt ngào cay đắng

Không đếm nữa những chiều mưa trưa nắng
Mỗi quả bàng lá phượng cũng thương yêu
Một mùa thu – không biết sớm hay chiều
Hà Nội sẽ ghé tai mình nói nhỏ
Chỉ lòng phố với lòng người nghe rõ...

2

Hà Nội không có sự ngạo nghệ của tháp Ép-phen
Một Đờ-gôn bằng sắt thép mặt vênh lên

Hà Nội không có sự hợm mình của Hoa-thịnh-đốn
Ngõ ngang nhà chọc trời như một chồng va-li
lộn xộn

Hà Nội không có sự đường bệ của Lầu Quốc hội
Luân-đôn
Phốt ăng-lê như gạch đã không hồn

Hà Nội không nên thơ kiêu mùa đông thành phố Béc
Trắng đất trắng trời trắng người trắng tuyết

Hà Nội không có sự làm duyên làm đẹp
của Kô-na-kry Xe Tây Đức trôi trên đường nhựa phẳng lì

Hà Nội có cầu Long Biên từng thấy bọn thực dân
len lén cút
Nhà xí Thụy Khuê bắt sóng phi công hạng “Át”
Huê Kỳ

Đường trắng cong thanh của tên lửa giữa bầu trời
xanh biếc

Nóc nhà ba tầng thiếu cần vô tuyến truyền hình
nhưng có khẩu đội ba mươi bảy ly

Trời thăm như người và cũng như người
rất nồng nàn tha thiết

Hà Nội giống hệt những lần Nguyễn Chí Thanh
sắp từ biệt ra đi...

Hà Nội không hay nói đến chiến tranh cả khi
đánh quân thù chết khiếp

Những hàng thợ may mùa thu này càng cắt hẹp
đáy lưng ong

Người con trai đi lính pháo sau khi bỏ mái đầu
đít vịt

Mười lăm trận đánh rồi mà thư xin lỗi mẹ viết
chưa xong

Bạn bè xa chỉ nghe đài tưởng phố phường đây
đến hơi người cũng hết

Nào biết đêm đêm quanh Hồ Gươm tuổi trẻ vẫn đi vòng

*Ta không căm thù mà thương hại cái ngòi bút
phương tây nào đã viết
Hà Nội như một ngoại ô bị bỏ quên trong thế kỷ
hai mươi
Điện vàng vọt, nhà lè tè, và cuộc đời hình
như chật hẹp?*

*Từ lịch sử vươn lên thành phố thép
Hà Nội sáng giữa năm châu như một mặt trời
Loài người soi vào Ba đình thấy tầm vóc mình
cao đẹp
Sông Hồng hát bài ca của lương tâm và vinh dự
con người*

*Hà Nội của ta là cô gái hai mươi cuối một mùa
hoa điệp
Lên đường xa còn băng khuâng chưa biết hẹn gì ai...*

9-1967

Gửi người tôi theo mà chưa từng gặp mặt

*Tôi viết gửi anh
người chưa từng gặp mặt
Anh
Người yêu của người yêu của tôi*

*Anh đã yêu
như khi loài người biết yêu lần thứ nhất
Một tình yêu mặt trời
Sáng ngời người con gái hai mươi*

*Nếu cô ấy để tắt tia nắng đó
thì tôi không thể nào yêu cô ấy nữa.*

*Sau mười lăm năm, cô ấy một lần tâm sự với chồng
Vẫn thường những chiều quê hương gió dọc bờ sông*

*Hoàng hôn êm đềm
Thoang thoang hương cau
Những cảnh quá quen
bỗng sống lại nguyên sức sống ban đầu
Xa và bâng khuâng như kỷ niệm
Gần như chính thân thể mình*

*Một lùm tre rươi xanh
mấy hàng rau cải
chiêm chiếp tiếng gà*

*Bóng nghiêng nghiêng mẹ già
vương một làn khói bếp Cô ấy nhớ anh
Tình yêu đầu mở cuộc đời như một bình minh
Hơn cả mặt trời, anh không lặn và không tắt
Chiếu lên tâm hồn cô gái ráng hồng
của tình yêu Anh
Và cô ấy không giống bất kỳ người nào khác*

*Anh sống mãi trong vợ tôi như tiếng hát
Đêm nay nép vào ngực tôi cô ấy nhắc tên Anh
Và tên anh thành lời đẹp nhất
Trong những lời tinh chất Tình yêu.*

*Tôi viết gửi Anh
người tôi theo
mà chưa từng gặp mặt*

*Anh
Người đồng chí sớm hy sinh một sáng hè trong vất*

Cuộc đời yêu như vợ của ta ơi

*Năm xưa ta đã nói rất nhiều “cực kỳ” và “hết sức”
Tội nghiệp nhất là ta nói chân thành rất mực
Chưa biết rằng “trời” còn xanh hơn “trời xanh”
Ta thiếu sự trầm lắng đúc nên bởi nhiệt tình.*

*Ta cứ nghĩ đồng chí rồi thì không ai xấu nữa
Trong hàng ngũ ta chỉ có chỗ của yêu thương
Đã chọn đường đi, chẳng ai dừng ở giữa
Mạc-tur-khoa còn hơn cả thiên đường*

*Ta nhất quyết đồng hồ Liên-xô tốt hơn đồng hồ
Thụy Sĩ
Hình như đây là niềm tin, ý chí và tự hào
Mường tượng rằng trăng Trung Quốc tròn hơn
trăng nước Mỹ
Sự thơ ngây đẹp tuyệt vời và ngờ nghếch làm sao*

*Một phần tư thế kỷ đã qua đi và bây giờ ta đã biết
Thế nào là thương yêu thế nào là chém giết
Ta đã thấy những chỗ lõm chỗ lồi trên mặt trăng sao
Những vết bùn trên tận đỉnh chín tầng cao.*

*Sức ta tăng bội phần khi ta say đến trở thành rất tỉnh
Ta đã có thể nói với quân thù những lời bình tĩnh:
“Tất cả những gì xấu xa của tao là thuộc về mày
Tất cả những gì tốt đẹp của mày là thuộc về tao”.*

*Năm xưa ta vô tình tô đẹp cuộc đời để mà tin
Nay ta càng thêm tin mà không cần tô gì nữa cả
Quen thuộc rồi mọi bất ngờ kỳ lạ
Ta đã trả giá đau và ta đã học nhìn.*

*Ta đã gặp những điều không hề chờ đợi gặp
Nào đâu phải chỉ là rấn phọc giữa vườn hoa
Những kẻ tốt đến yếu mềm chỉ là đồ giẻ rách
Rấn còn nằm cuộn khúc giữa lòng ta.*

*Ta suy nghĩ tám nghìn đêm đánh giấc
Nghiền tâm tư cùng những hạt ngô bung
Giữa đạn bom ta lọc ra hạnh phúc
Tìm dân trong sáng mãi đến vô cùng*

*Ta đã sống những phút giờ sự thật
Tâm dân tộc ta và kích tác loài người
Bình vẻ đẹp chắc và bền của đất
Thung lũng đau xưa vàng rực những mùa vui...
Một phần tư thế kỷ đã qua đi và bây giờ ta đã biết
Thế nào là thương yêu thế nào là chém giết
Ta đã thấy những chỗ lõm chỗ lồi trên mặt trăng sao
Những vết bùn trên tận đỉnh chín tầng cao.*

*Sức ta tăng bội phần khi ta say đến trở thành rất tỉnh
Ta đã có thể nói với quân thù những lời bình tĩnh:
“Tất cả những gì xấu xa của tao là thuộc về mày
Tất cả những gì tốt đẹp của mày là thuộc về tao”.*

*Năm xưa ta vô tình tô đẹp cuộc đời để mà tin
Nay ta càng thêm tin mà không cần tô gì nữa cả
Quen thuộc rồi mọi bất ngờ kỳ lạ
Ta đã trả giá đau và ta đã học nhìn.
Ta hiểu được những ai đã sai và có thể còn sai
Và chất người trong ta cộng sản thêm chút nữa
Trút vỏ thân tượng đi càng lỏng lẻo con người
Phía trước, đằng sau, bên ngoài và chính giữa
Như Quảng Bình, Vĩnh Linh càng yêu thương
trong khói lửa*

*Ta nhìn hết sự xấu xa và bỗng nở nụ cười
Mở đài địch như mở toang cánh cửa
Nghe nó chửi ta mà tin ở ngày mai*

*Ta đau lắm những nỗi đau sinh nở
Cuộc đời, thân như hơi thở ta ơi
Ta vui lắm những niềm vui cười mở
Cuộc đời yêu như vợ của ta ơi...*

1969

Cây sấu quê hương

*Tất cả lý thuyết đều màu xám
Mà cây đời thì mãi mãi xanh tươi*

(Gót)

1

*Dấu tay trên cành nhãn thín
Những chùm sấu vừa chua đến
Răng nhai ngấu nghiến giòn tan
Vắt vẻo ngòi không chịu vịn
Ngực trẻ gió hè mơn man
Trưa mệt phố dài nắng lịm
Thiếp đi cả tiếng ve ran
Khoang trời xanh như lúng liếng
Ơi cây sấu thời lên chín
Mênh mông một vòm không gian*

2

*Mát tươi ở giữa Hoả lò
Cái phố men bờ địa ngục
Cây sấu dươn cao nhành tơ
Vươn trên nhà lao thách thức
Mông muội mịt mùng hoang sơ*

Mắt đá trợn trừng bắt lực

*Cây sấu đứng làm con tin *
Rớt xuống từng chùm quả chín
Cha anh ta lên máy chém
Cây sấu lạnh lùng lặng im
Nghìn tai mắt lá nghe nhìn
Phố vắng rùng mình tê điếng
Cây đau như một trái tim
3*

*Sấu ơi ta không trèo nữa
Bay đây theo cánh truyền đơn
Tuổi trẻ hồn nhiên nhẹ dạ
Ra đi chẳng chút bôn chôn
Từ biệt cây như mở cửa
Băng tới những vùng xa hơn
Để lại mà không biết nữa
Cây sấu thời vừa giác ngộ
Giữ cho ta cả thời gian*

4

*Cái phút trút đời nô lệ
Nhịp chân ta bước như reo
Diệp lục vào thu rất khoẻ
Hào hiệp như lòng người nghèo
Một thoáng nhìn trời quê mẹ
Ô nắng hôm nay trong veo
Vòm lá lao xao sức trẻ
Sấu ơi gửi màu xanh nhé
Theo ta đi giành quyền yêu
Cây sấu của ngày khởi nghĩa
Lá rụng dào dạt như triều...*

5

*Đêm sâu vời vời chiến khu
Lưỡi lửa chập chờn dứt nói*

*Liếm những cơn mơ Tháp Rùa
Rừng bông thơm hương Hà Nội
Còn chẳng rặng sáu đường xưa
Tiếng suối xa xăm khắc khoải
Sấu mùa này ngọt hay chua
Lửa vẫn âm thầm chẳng nói
Chiến dịch tuần sau mở chưa
Thôi ngủ ngày mai đi vội
Một dáng hình cây mơ hồ..*

. 6

*Hôm nay anh đi cùng em
Thăm những con đường quê mẹ
Hoàng hôn thành phố êm đềm
Đây cây sáu thời thơ bé
Biết nhìn biết đợi biết ịm
Vụt nhớ ngày về rừng lẹ
Sững sờ gặp lại hành quen
Cây to ngày xưa nhỏ thế
Ta lớn lên rồi đầy nhĩ
Mà thấy quả xanh vẫn thềm
Lá biếc đung đưa nhẹ nhẹ
Tò mò liếc xuống dò xem
Giới thiệu với mình, sáu nhé
Cô này ta gọi là em...*

7

*Những ngày màu xanh chấp chới
Chùng như tí tắp xa khơi
Thời gian trườn đi quẩn quại
Ta uống một dòng đau nhói
Đau ngay trong cả nụ cười
Nát mặt biển bằng hồ hởi
Băm vằm những đợt ngược xuôi
Nghĩ gặp người, mà hoá sỏi
Ta lại tìm mình sáu ơi...*

*Gốc già làm lì không nói
Trả cả trong dòng đau mới
Giọt đau từ thuở chín mươi
Thản nhiên rũ theo gió thổi
Cành khô lá mục cho rơi
Cây vẫn vào mùa không mới
Quả xanh lại chín ửng rồi
Vết thương dẫu này sẽ khỏi
Ta kiểng mình lên cho tới
Những chồi dậy biếc niêm vui...*

8

*Có một nơi không câu hỏi
Thảm dày bom B.52
Nơi cách sống là sáng chói
Người lên như thể mặt trời
Nơi rắng hồng trong lửa khói
Chiếu ngời khuôn mặt ngày mai
Nơi không gian dồn tụ lại
Gặp nhau cả bốn phương trời
Thời gian rất xưa rất mới
Xôn xao cái tuổi hai mươi
Quê ta làm loài người mới
Cây sấu lặng im bỗng nói
Nghe tiếng mình rồi, sấu ơi Anh chưa đến hai mươi mà thấy mình
già lắm*

(*) Thời xưa, thực dân Pháp có hồi đặt máy chém ngay tại vườn Toà án. Thường vào lúc tờ mờ sáng, chúng giải những người tù cách mạng từ nhà lao đi qua lòng phố Hoà lò sang vườn Toà án, lên máy chém.

Ta chờ mình, chính mình chờ ta đấy

*Tám giờ sáng ngày hăm bảy tháng tư năm sáu chín
Từ ngã tư bờ hồ đến ngã năm Cửa Nam
Trời rục rỡ cái màu vừa nắng đến*

Sắc nắng lượn bay ửng hồng phớt tím lại ngời lam
Đường phố như chiếc ống vụn hoa giàu đột biến
Từng phút vụt đổi thay những cảnh huy hoàng
Ô hôm nay ta bỗng nhìn thấy màu của tiếng
Trẻ nhỏ tiếng màu xanh, xe điện tiếng màu vàng
Nhịp guốc đi đỏ màu mặt chín
Còi ô-tô đen nhánh màu than...

Ta đi giữa hai bờ hàng quốc doanh và hợp tác
Tiếng những người qua đường màu ánh sáng
trong veo

Ta đi theo một nhánh của sông Hồng xe đạp
Màu những đôi mắt không quen ngân khúc hát
tình yêu

Ta lắng nghe mỗi chiếc áo hoa chèn hẹp
Âm vang những trận pháo rửa thù quân giặc
chết thiêu

Ta ngắm nhìn từng đôi, từng đôi dép lóp
Lấp lánh những cuộc hành quân không tính
sớm chiều

Ta đi giữa sự phì nhiêu đường phố
Gặp ngày mai đang thở đang cười
Sự sống như một chàng trai vạm vỡ
Áo cộc mùa hè chật quá bụi trên vai

Toé lên một bãi cười
Hai cái đít vệt ở tầm cao một mét sáu mươi
Nhe bốn lần mười cái răng giữa phố

Cô gái nào kia dáng chuyên cần thanh nhỏ
Thoáng nhìn lên hẹp cả khoanh trời
Trong chớp mắt hè đường như nín thở
Vẳng từ xa, xa, xa, rất rõ một hồi còi
Bỗng bùng ra từ một ngã tư mấy vành mũ tai bèo
như tiếng nổ

Tiền tuyến xa và ngay giữa phố này thôi.

*Buổi sáng tháng tư sống tươi như cá quẫy
Hai mươi năm xưa từng là ngày mai
Ta chờ mình, chính mình chờ ta đấy
Trong xà-lim rệp quấy những đêm dài
Buổi sáng tháng tư như tâm tình chín dậy
Rất yêu mình như vậy, phố hè ơi*

4-1969

Trên đường thanh niên

*Ta đi yêu người ta yêu nhau
Người ta cũng là ta khác đâu
Ta yêu tình yêu người ta lắm
Say đắm bao nhiêu cái hôn đầu*

*Ta đi yêu người ta yêu nhau
Đêm chó về khuya, hương đượm lâu
Gió ơi gió hãy vừa đủ lạnh
Cho những lứa đôi chụm mái đầu*

*Ta rủ sóng hồ im lặng im
Thảm cỏ ven bờ êm thật êm
Trời sao mở hết chiều sâu thăm
Hàng liễu thướt tha thả tóc mềm*

*Đừng có bao giờ dứt bỏ nhau
Yêu nữa, người ơi, chưa đủ đâu
Đôi nào cần nói tình dang dở
Đây trái tim ta hiến nhịp cầu*

*Ta hẹn Hồ tây mỗi buổi chiều
Người về, ta cũng lại về theo
Chẳng đợi riêng ai, ta đợi cả*

Ta nhìn trời đêm nay và ta đọc

I. NƠI GỬ(*)

Người ta dạy toán hiện đại của chương trình
cử nhân cho các em lớp bốn
Chú bé còn mút tay đã làm quen với lý thuyết nhóm
Xem vô tuyến truyền hình những cuộc du hành xuống
gọn sát mặt trăng
Ô vãn minh
Người ta cũng dạy em tru tréo om sòm như bị cắt tiết
khi chớm lên một trận “điên rãng”
Em được tập phân biệt Bit-tô-ven, Mô-da,
Sô-panh và Lít
Cả trước khi em biết trên đời này luôn luôn
người chết đi và người bị giết
Kẻ cầm quyền muốn em lên mười đã dạn dày
cái lọc lừa quỷ quyết của châu Âu
Từng trải cả thứ du côn ngổ ngáo quảng cáo
Hoa-kỳ nhỏ nhăng sắc sỡ loạn màu
Chưa kịp lớn em đã bị nhét nhồi bao thuốc độc
Bọn giết người hành nghề mưu phun nọc hại tuổi thơ
Con người sẽ chết đi mà chưa từng được sống bao giờ

Người con gái, em là ai/

3

Sống thường trực của anh là lợm giọng

Chán chường muốn mửa cuộc đời ra

Mửa cả tiếng chim mửa cả màu hoa

Anh nhìn đâu cũng thấy điều đã quá nhiều lần
nhìn thấy

Cả những con người cũng lặp đi lặp lại thành
thiu chảy

Anh quên dần kỷ niệm về sự mát tươi

Bất cứ cái gì cũng giống như miếng thịt hộp đã ôi

Có lúc anh cảm hờn bọn làm tâm hồn anh chưa non
mà đã cõi

Bỗng sáng sặc cười lên: cả sự cảm hờn cũng cũ
rồi, già nua hàng triệu tuổi

Trong tay một cô gái tóc vàng một đêm anh tưởng
mình khám phá lại tình yêu

Sáng mù sương dậy não nề thấy những cái hôn

con gái

Cái thực chất đang còn phải sáng tạo ra

cùng thời đại

Cho đến nay người con gái chỉ là thần tượng đẹp

não nùng của kẻ bị trị đầu tiên

Thần tượng dần dần được bôi nước hoa, choàng

lụa mỏng và bắt buộc phải làm duyên

Sự chuyên chính độc ác trên trái tim đàn ông là

biểu hiện oái oăm lộn ngược của quy luật

Những người tự xưng là phái khoẻ đặt bày ra

cái gọi là nữ tính giàu xúc cảm, hay đổi thay,
yếu mềm, uỷ mỵ...

Sau hai triệu năm người, sống đại dương còn thủ thi

mỗi ban mai

cũng đã mọc meo

*Hàng triệu tuổi trẻ như anh mỗi anh đều cô đơn như
một sinh vật từ chòm sao Thiên Nga đầu thai lại*

*Trời, đất, cây, người đối với anh đều xa, lạ, khác
Anh tự biết mình là tính chất của rỗng không
Mà gân anh săn mà máu anh hồng*

4

*Và anh nữa người đồng chí đến với chúng tôi
từ đám bụi tinh vân siêu thực
Cát tiếng hót của con chim bay đến đỉnh cao sau
khi đã lượn rà miệng vực
Anh mất nửa đời người để tìm gặp anh em
Có phải bây giờ anh mang đánh đi cả lòng tin
Những đũa nào đã nhuộm máu tim anh
không đỏ nữa
Để trước mặt anh và trong anh dang mắt trời
thôi thấp lửa
Gió hét cay đắng hét ngọt ngào khi thổi vào từ vịnh
cửa vi-la
Có còn nhìn thấy gì đâu khi nhìn đời từ trong ấy
nhìn ra*

II.

4.000 NĂM NHÂN ĐẠO

*Mắt thợ nhuộm từng quen 40 màu đen nhưng
chưa thể thấy màu đen của đau thương ta được
Từ đáy vực khổ đau, ta vùng lên,
dữ và hiền như nước
Ta nhìn đời từ kẽ nhắm của một cây bá đở miền Nam
Sau những lưỡi lửa quái đản rừng rùng
của đám cháy na-pan*

Mỗi đơn nguyên người là một phức hợp thiên tài
của những gì kỳ lạ nhất
Một dải Ngân hà với khoảng không thăm thẳm
đen và vô số tinh cầu ngời ngời trong vắt
Cái trên trời ta đáng nhìn đáng gặp là những vì sao
Không gian đen mở, con đường vũ trụ để ta vào

Ta đã thấy trong con người ôi biết bao bản thủ
Nỗi đau trong ta những đêm dài nặng trĩu
Đường phố thân yêu như cũng thiếu tâm hồn
Ta ghê tởm ta căm thù ta đấu tranh và ta hiểu
Sức vươn người cao đến triệu lần hơn

Mỗi con người già trẻ gái trai bọn quý phò Ôn
mong đầu độc
Sẽ vươn lên như vãn mọc mặt trời
Rừng hoang đại châu Phi bãi biển dứa châu Úc
Sẽ ngân vang hợp khúc của niềm vui
Những ô uế Mỹ Âu người sẽ lọc
Như cô gái sông Hương thơm mát nhụy hoa nhài

Ta nhìn trời đêm nay và ta đọc
Những dòng sao rạo rức báo ngày mai

5-1969

(*) Chữ NGƯỜI bị phá tung ra và chắp lại thành NƠI GỪ. Đoạn I viết về cuộc sống trên cái phần của trái đất ở đó con người hiện còn bị chà đạp, nơi tiếng nói thống trị chưa phải là tiếng nói chân chính của con người mà hiện còn là tiếng gầm gừ của bầy thú dữ.

E - goóc

Học trò biểu mẹ con thỏ nhỏ

Mẹ quý con ngoan mẹ tặng cho con
Con ôm chầm lấy thỏ mà hôn
- Ô mắt con này lông đen màu đỏ
Được vuốt yêu, lưng nó uốn tròn

Mẹ bảo đặt tên nó là con thỏ ngọc
Con bậm môi rồi bật ra: E – goóc
Chú anh sáng sặc giầy lên cười
Cái tên gì xấu xí quá, eo ôi

Ba ngày qua như một cuộc đi chơi
Con thỏ có thêm chút gì hơn thỏ nữa
Một chút tâm hồn, chút người, chút lửa
Chú anh mười ba bồ bã, số sàng
Từng doạ giết thỏ non ăn thịt tuốt
Chiều nay về hăm hở nháy cầu thang
- Này cỏ hái cho mày đây. E - goóc

Không thể nào khác được
Từ nay con thỏ của con sống một cuộc đời riêng
Cuộc đời E - goóc

Âm vang

*Ta đi giữa tâm hồn ta đó
Người thương đất nhớ Quảng Bình ơi
Cồn cát trắng ngời đồi đất đỏ
Hồng vân gỗ gõ biếc xanh trời*

*Ơi vì sao nhỏ soi chung thủy
Em vẫn chờ anh giữa Quảng Bình
Đêm lắng êm đềm đêm Ngụ Thủy
Ta ngẩng nhìn lên, em của anh*

*Hay bởi lòng ta yêu mến quá
Đâu đâu quen lạ thấy đều yêu
Một tuyến đường lên đèo Mụ Giạ
Một tiếng gà vui Nhân Trạch chiều*

*Cái giọng Quảng Bình tha thiết thế
Dòng thơ Nhật Lệ đậm đà sao
Ta tưởng ngày xưa nghe tiếng mẹ
Ru tụi trong nôi ấm ngọt ngào*

*Ta đến đất này ta lớn lên
Đồng bào đồng chí quý thương thêm
Việt Nam ở Quảng Bình đẹp lắm
Một chất hiên ngang thấm địu hiền*

*Một tâm hồn mở rất hồn nhiên
Cười vui đôi má thoảng đồng tiền
O dân quân hát trên đồi ấy
Có phải anh hùng cũng chính em
Em nhủ vui sao thời đánh Mỹ
Tổ quốc cho ta có Quảng Bình
Những ngày em bán tan bầy quý*

Quê nhà rực sáng cả hành tinh

*Thăm làng ta ghé trại mồ côi
Các con ta khoẻ má hồng tươi
Động một tia buồn trong khoé mắt
Ta hiểu rằng ta nợ suốt đời*

*Phiên chợ cuối năm kê Đồng Hới
Mẹ ta mua một thỏi hương trầm
Vẫn màu xanh ấy nhành rau cải
Mà sao mát rượi hơi mùa xuân*

*Ta đứng trên nhiều bom đạn lắm
Nên trời thêm mộng đất thêm thơ
Nơi đâu tuyến lửa gì cũng đậm
Đậm nghĩa hy sinh đậm tiếng hò*

*Đất Quảng Bình đây rất âm vang
Mỗi bước chân đi vọng miền Nam
Phon phớt mưa xuân vờn Phong Thủy
Đất mở lòng rung cánh mai vàng*

*Đi lên đi lên trên Trường Sơn
Núi xa mùa đến chuyển xanh rờn
Chiến trường đang gọi đoàn ta đó
Đường lớn quân vào đỏ sắc son*

*Ta đón giao thừa trong xóm nhỏ
Đêm nay trời tỏ một vì sao
Tim thắt nghẹn ngào ta nín thở
Nghe Bác mừng xuân tựa buổi nào
Giữa đất anh hùng vang tiếng Bác
Nghe sao náo nức Quảng Bình ơi*

*Ta dựng đời ta trên xác giặc
Trong vắt dòng Gianh mát dạ Người*

Tết Canh Tuất, 2-1970

Muôn vàn tình thân yêu trùm lên khắp quê hương

I

*Trời đổ mưa, đi viếng Bác, đồng bào chờ, bị ướt
Bác thương đồng bào, con biết Bác không vui*

*Ngừng đập trái tim tội bậc con người
Cây cỏ đất trời không thật nữa
Mắt ta nhìn sắc màu cũng giả
Ôi ước gì không thật cả nỗi đau mồ côi*

*Con đóng cửa buồng, ở mình con với Bác
Chưa muốn cùng ai chia bớt nỗi đau này
Quanh người con và trong con tất cả đều bỗng khác
Bác qua đời rồi sao con vẫn ngồi đây
Con không thể nghĩ rằng Bác Hồ đã mất
Mà nắng vẫn chuyển như sóc giữa lùm cây*

*Con chim đuôi dài được Bác chở che
vẫn bay về trước cổng
Cây vú sữa đầu nhà đang xoè rộng tán sum suê
Bầy cá rô phi nhớ giờ Bác cho ăn lại ngoi lên
đớp sóng
Con ra đường quen đứng ngóng Bác quay về*

*Hôm nay trên vườn ta trời uy nghi lỏng lẻo
Hàng bụi mọc trâm tư vút thẳng bên bờ ao
Gió heo may trong cành đa lao xao tìm gọi nắng*

Vùng than ơi Người nhắc nhở bao lần
Những o gái Vĩnh Linh đầu tuyến lửa
Mơ Bác Hồ thường gian khổ vào thăm
Ông ké già nhà bên chân Pác-bó
Còn bàng hoàng hôm gặp gỡ đầu xuân
Những chiến sĩ trẻ măng trên Côn Cỏ
Đài Bác cho đưa đất mẹ thêm gần
Muôn dòng sông chảy về lòng biển cả
Bác nằm đây nhớ rõ mỗi người thân

III

Bác thường để lại đĩa thịt gà mà ăn trọn mấy quả cà

xứ Nghệ

Tránh nói chữ to và đi rất nhẹ cả trong vườn
Tim đau hết nỗi đau người ở chân trời góc bể
Đến bên Người ta thở dễ dàng hơn

Khi đã quyết rất kiên cường mạnh mẽ
Đốt cháy Trường Sơn đánh Mỹ cũng không sờn
Lòng trời biển dịu hiền khi gặp trẻ
Sấm sét im cho nắng ấm chồi non

Bác không bằng lòng gọi trận đánh chết nhiều người
là “đánh đẹp”
Con xoá chữ “đẹp” đi như xoá sự cạn hẹp
trong lòng con
Thêm hiếu lòng người đối với quân thù như sắt thép
Mà tình thương mệnh mông ôm hết mọi linh hồn

ân hận chưa được chào đón Bác

*Ta khóc những lỗi lầm làm tim Bác thêm đau
Ta tự biết sức ta trong những dòng nước mắt
Cho ta khóc hôm nay để từ mai ta lao lên đánh giặc
ở tuyến đầu*

Sau bao năm đồng chí với Người, con gọi Người:

Đồng chí

Là khi con vĩnh biệt Người, Đồng chí, Bác Hồ ơi

Con nguyện làm một mảnh của Người,

đến trọn đời tận tụy

Hồ Chí Minh, người cộng sản rất mực Việt Nam

và vô cùng chung thủy con người

Ta gạt nước mắt ngẩng đầu lên, vẫn nắng Ba Đình

trong veo Người đem về năm trước

Ta thè mang ánh nắng này đến nhà mẹ già ở tận

chót Cà Mau

Những biên đội không quân như hình ảnh dân tộc ta

lượn quanh Người, lớn vượt

Cát cánh bay cao theo tay Bác vẫy trên đầu.

4-10 tháng 9-1969

Người như sự sống mãi sinh sôi

*Ta lắng nghe trái tim mình đang đập
Khi bồi hồi, dòn dập, lúc băng khuâng
Khi an ủi, lúc âm thầm trách móc
Trái tim quen trong ngực tự bao giờ*

*Tim vẫn đập cả khi ta quên mất
Buổi ta làm và trong giấc ta mơ
Trái tim ấy ta đúc bằng chân thật*

Lắng tai nghe. Tim luôn đập: Bác Hồ

*Ta đắm mình trong mùa thu Hà Nội
Phố rất đông người nắng chói Hàng Khay
Người đi người đi người đi như hội
Gió reo cười trên những mái tóc bay
Em bé hát theo nhịp giầy bộ đội
Hàng bán hoa người đứng nói quanh quây
Cô gái nói, hàng mi dày cũng nói
Buổi sáng hồng sao rất mới rất say*

*Có cái gì nơi tim ta bỗng nhớ
Nắng hôm nay vắng Bác đã trăm ngày...*

Bác chiếu soi từ mỗi dòng nắng bạc
Bác nhìn ta từ tia mắt mỗi người
Ta sống đây, ta làm sao quên được
Bác của con. Con gọi: Bác Hồ ơi

Tim vẫn đập. Ta nghe ròi tiếng Bác
Tiếng lương tâm ta khao khát yêu người
Dạ hương thơm theo suốt thời đánh giặc⁽¹⁾
Bác vào ta thành tiếng hát ngày mai
Sự ra đi như một mùa gieo hạt
Hồ Chí Minh đang bát ngát sinh sôi
Dòng sông người ngập bờ Pô-tô-mắc
Bài thơ tù Hy-lạp hát niềm tin
Con bão lộc căm hờn chìm sa mạc
Một chùm hoa Ai-cập rất dịu hiền
Châu Phi rung tiếng trống rừng bát khuát
Ôi tung bừng thay vũ khúc da đen
Cả trời sao Tây bán cầu thao thứcPhập phồng nghe giờ tỉnh giấc Bra-
diHoàng hôn xuống bên dòng Xen dịu mát
Trở lại hồng lên ngọn lửa sinh viên
Nắng êm đêm trắng đêm Lê-nin-grát
Mây thu trên Hoàng Hạc vẫn về in...

Ngày sẽ tới hành tinh ta chín rục
Mùa thơm khi tất cả khác đi rồi
Quê hương ta một dải liền Nam Bắc
Sắc Ba Đình trong nắng khắp nơi nơi
Những tiếng cười và những dòng nước mắt
Hơn hôm nay đã lọc đến trong ngời
Mỗi chồi non tạc theo hình của Bác
Tinh cầu ta thành trái đất niềm vui

Ta sẽ nói một lời tha thiết nhất
Về Người đi soi sáng chất con người
Về vết mòn hằn trên đôi dép lóp
Chiếc áo bông quen mặc vá ngang vai

*Những nan quạt gãy rời dùng dây buộc
Hòn đá thon tay bóp nhẵn như mài
Mấy thước vườn thanh tao mùi hoa mộc
Ngọn đèn đêm đêm thấp những ngày mai
Ngôi nhà sàn rung rinh trong bom giặc
Mà bông hoa dâm bụi vẫn như cười*

*Nơi sự thật chỉ cần là sự thật
Nơi lương tâm đến gặp tấm gương soi
Lời hàn huyền có màu trời hương đất
Bỗng sáng bừng chân lý hiện tinh khôi...*

*Ta sẽ nói một lời tha thiết nhất
Lời còn ghi khi tất cả quên rồi
Lời sâu kín tự bao đời ử áp
Về Người như sự sống mãi sinh sôi...*

Th,ng 10, 11-1969

1. Đây là một kỷ niệm Bác Hồ để lại cho chúng ta. Bác thích mùi dạ hương thoang thoảng từ xa đưa lại.

Đảng

*Đảng là sức đau tận cùng nỗi đau người nghèo khổ
Sức dâng của nước và sức bùng của lửa*

*Đảng là chuỗi hy sinh nhận tự buổi đầu
Không hỏi bao giờ giới hạn ở đâu*

*Đảng là khi trên nền nhà cuối cùng sau trận càn
còn cháy dở
Sức mạnh và niềm tin dấy lên từ ba người
hợp lại thành chi bộ*

*Đảng là một sáng mùa thu chói loá Ba Đình
Bốn nghìn năm trở lại phút hồi sinh*

*Đảng là miền Nam đặt giữa tình thương nhớ
Như ngọc trai trong thịt sò áp ủ*

*Đảng là một dấu tháng ngày khắc giữa Trường Sơn
Hai mươi năm sau gắn tiểu đội của cha
với sư đoàn con*

*Đảng là những người so từ khuôn mặt đến tâm hồn
đều khác
Chỉ cùng chung con đường và cùng chung tiếng hát*

*Đảng là Hùng Vương, Nguyễn Trãi,
Quang Trung gặp Mác Lê-nin
Nở ra thành Bác Hồ Chí Minh*

*Đảng là máu, nước mắt, mồ hôi dân nghèo
mình tụt lại
Thành những cánh rừng vùng lên đi,
những ruộng đồng bừng lên nói*

*Đảng là lời giục giã dội từ tim
Khi ta nghĩ tới mẹ già da đen trong ổ chuột Hác-lem*

*Đảng là cái ranh giới có lúc tưởng chừng
mỏng manh như sợi tóc
Giữa ngay thẳng với gian tà, giữa trung thành
và phản phúc
Đảng là tiếng gọi thầm rất vang khi sắp làm sai
Nghìn cặp mắt nhìn khi ở riêng mình
không bóng một ai*

*Đảng là những mối lo đời thường trực
Lương tâm của lương tâm đêm ngày thao thức*

*Đảng là thời gian và kích tác của nảy sinh
Mỗi tia nắng hồng, mỗi búp lá xanh*

*Đảng là lửa đốt veo cái hôm qua tưởng làm chân lý
Sự chiếm lĩnh những chân trời xa
không ngừng không nghỉ*

*Đảng là con đường đi từ đánh Mỹ đến ngày mai
Nơi mùi dạ hương của Bác Hồ ngào ngạt
toả niềm vui*

*Đảng là lòng căm một thời và tình thương
muôn thuở
Sức quên cái to lớn đáng quên, sức nhớ cái nhỏ nhoi
đáng nhớ*

*Đảng là cái ta làm, hơn cả cái ta theo
Ta nuôi Đảng bằng lòng ta như dùng than nuôi lửa
Đảng không làm chủ ta mà dạy ta làm chủ*

*Đảng của ta khi lịm đi không sống nữa
Sẽ để lại cuộc đời chỉ còn rục rờ có Tình yêu.*

1-1970

Việt Phương

Tên khai sinh là Trần Quang Huy

Sinh năm 1928

Quê quán: Hà Nội, hiện đang sinh sống tại quận Đống Đa – Hà Nội

Tác phẩm đã xuất bản:

- **Cửa mở, NXB Văn học 1970**

- **Cửa đã mở, NXB Thanh niên 2008**
- **Bơ vơ đông đảo, NXB Hội Nhà văn 2009**
- **Cỏ dọc đường trần, NXB Hội Nhà văn 2010**